

DE BEREIDING VAN KUNSTZIJDE.

Volgens een bericht in *Nature* (May 21, 1896) kan men in Lancashire eene belangrijke uitbreiding van de textiel-industrie te gemoet zien. Er bestaan plannen om ook daar uit houtpap zijde te bereiden.

Tegenwoordig komt de houtzijde uit Frankrijk; te Besançon zijn groote inrichtingen, waar gewerkt wordt volgens het door den graaf HILAIRE DE CHARDONNET verkregen patent; deze graaf heeft de ontdekking gedaan en bovendien in 1893 vastgesteld, dat de zaak met goed gevolg kon gedreven worden. De vraag naar deze nieuwe zijde nam zóó sterk toe, dat het denkbeeld werd uitgesproken, om de zaak ook in Engeland ter hand te nemen¹; in eene samenkomst van een aantal zijde- en katoenfabrikanten werd dit punt behandeld en er werd besloten eene commissie naar Besançon te zenden, die behalve fabrikanten, een ingenieur, een scheikundige en een rechtsgeleerde onder haar leden zou tellen. Na een ernstig onderzoek oordeelde de commissie, dat de onderneming veel goeds beloofde; men heeft zekere concessies weten te verkrijgen en er is eene maatschappij in wording, die in de nabijheid van Manchester beginnen zal met eene fabriek die 30.000 pond sterling kosten zal. In deze fabriek zullen uit houtpap zijden garens worden gemaakt, die aan de weverijen worden verkocht om daar op de gewone weefstoelen verwerkt te worden.

De zoo goed mogelijk gezuiverde houtpap, die groote gelijkenis met dikke gom vertoont, wordt in cilinders gedaan, waaruit zij door luchtdruk naar buizen geperst wordt in de spinnerij. Langs elk stel spinmachines loopt zulk eene buis. Aan elke buis zijn een aantal kleine kranen dicht bij elkander geplaatst; achter elke kraan zit eene glazen buis van de wijde en grootte van een gasbrander en met eene zeer kleine opening aan het eind. Deze glazen buizen heeten »glazen zijdewormen»; in de fabriek te Besançon zijn ongeveer 12.000 van die buizen in gebruik.

¹ Volgens een bericht in de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* van 20 Maart II. bestaat ook bij Zürich eene fabriek van kunstzijde.

Wanneer de houtpap aan den luchtdruk wordt blootgesteld en wanneer de genoemde kranen open gezet zijn, wordt zij door de buizen en uit de fijne openingen der glazen zijdewormen geperst. Er komt een bolletje naar buiten, dat ternauwernood zichtbaar is. Een meisje drukt haar duim er tegen aan; het kleeft tegen den duim aan en wanneer deze nu teruggetrokken wordt, ontstaat een uiterst dunne draad, die door het meisje door een vaststaand ringetje gestoken en aan de klos bevestigd wordt. Zoo neemt zij één voor één acht, tien of twaalf van zulke draden, al naarmate het garen dik moet zijn, en brengt zij deze door denzelfden ring en op dezelfde klos. Wanneer dit gebeurd is, drukt zij al die draden even achter de plaats, waar zij uit de glazen zijdewormen te voorschijn komen, tusschen haar duim en voorsten vinger tegen elkander; zij kleven samen en blijven dit van dit punt af doen, zoolang de machine werkt. Wanneer de klos vol is, breekt de draad af.

Men zegt, dat de nieuwe zijde gemakkelijker verf aanneemt dan natuurlijke zijde. Het voornaamste verschil in het uitwendige is dat de kunstzijde meer glans heeft. In Frankrijk heeft de nieuwe bereiding zóó goed gevolg gehad, dat men van haar invoering in Lancashire eene omkeering in de zaken verwacht, niet alleen omdat er een nieuwe tak van nijverheid door gevestigd wordt maar ook omdat de weverijen, die nu dikwijls half werk hebben, meer werk zullen krijgen.

D. v. C.